

『本草和名』引用書名索引

真柳 誠

はしがき

現存する本邦最古の本草書『本草和名』は、本草学・国語学・辞書学等の歴史研究に不可欠の文献である。とりわけ本書所引医薬書の大多数はすでに逸伝しているため、中国中世以前の医薬文献とその日本への伝入状況を把握するうえで、本書は『医心方』『日本国見在書目録』『倭名類聚抄』と同等の価値が与えられねばならない。本書の薬物と名に関しては森立之の『本草和名訓纂』や作者未詳の『本草和名類字目録』、および山田孝雄の『本草和名訓纂』など三種の五十音別索引が知られている。しかるに本書の引用書については小泉丹や岡西為人が一部言及するのみで、その全体を網羅する報告はかつてなされていない。

一方、多紀元簡が江戸幕府紅葉山文庫に発見した本書の原古写本の所在は明治以降不詳となり、その現存すら定かでない。かつ現行の元簡校刊本とこれを影印した日本古典全集本は校刊時の所改と誤刻が夥しく、調査研究の底本に必ずしも適切でないことは森や小島らが夙に指摘するところである。だが幸いにも、紅葉山文庫を影写した森立之旧蔵本が台北故宫博物院に保存されてお

り、筆者らは最近そのマイクロフィルムを入手した。また当本の貴重性に鑑み、影印出版も現在計画されている。

そこで筆者は、このかけがえのない資料を解析研究する第一歩として、同本による引用書名索引を作成し、その概略を簡報した。さらに当索引が斯学の研究に寄与し得るならば全文の発表もまた意義あることと思ひ、あえて浅学を顧みずここに報告することにした。拙稿の不備につき大方のご教示を賜われれば幸甚である。なお個々の引用書目の書誌については別報を用意している。

索引凡例

- 一 底本は万延元年影写紅葉山文庫蔵古写本、森立之・楊守敬旧蔵、現台北故宫博物院蔵（観六九五）、二冊本（上册五四丁・下册五〇丁）に拠った。
- 二 書名の所出箇所は上・下册を1と2、丁次とその表・裏を数字とa・bにて表示した。つまり1ー1aとあれば上册第一丁の裏に、1ー1bとあれば下册第四九丁の表に書名が所出することを示す。なお同一半丁に同じ書名が複数所出する場合も、その回数だけ表示を列記した。
- 三 書名の配列は五十音順としたが、細部については検索の便宜上、若干移動した場合もある。また各書名上に順次数字を括弧内に記し、利用の便を図った。なお書名の一部省略や訛字・別称などにより、記載は少々異なるが同一ないしはほぼ同一と認められるものについては、音順にとらわれずそれらを最も全称に近い記載の以下に配列し、これらについては数

字の上付はしないことにした。

四 漢字は原則として当用漢字のあるものはそれに改めた。また俗字・筆癖字も活字化の都合上、当用漢字または正字に改めた。なお異体字・通用字・訛字等は原則としてそのまま採録した。

五 異体字・通用字で一部統一を図ったものは、その下の括弧内にもとの文字を記した。また明らかな省略で付記の必要があるものもそれを括弧内に補い、省略字句が前後より推測されるものはこれに「？」を付して括弧内に記した。なお訛字と認められる文字はその横に「ママ」のルビを付記した。

六 本書上册第一丁の表から裏にかけて記される引用書名は、引用文のない単なる目録なので、他の引用文との区別上、当索引はそれらを一切採用していない。よってここにその全書名を記録しておく。

「新撰食経」「諸家食経」「諸家音義」「本草雜要訣」「本草拾遺」「大清経」「神仙餌方」「養性要集」「抱朴子内篇」「本草稽疑」「黒子枕中五行記」「小品方」「積薬性」「丹草口訣」「薬訣」「五金粉薬訣」「鑑真」「兼名苑」「崔豹古今注」「耆婆脈訣経」「范注方」「葛氏方」「本草疏」「陶弘景注」「蘇敬注」「録驗方」「脚氣論」「新方」「広利方」「刪繁論」「龍門百八方」「新録单方」「千金方」「玄感伝屍方」

文献および注

(一) 川瀬一馬 増訂古辞書の研究 七〇～七六頁 雄松堂出版

(一九五五)

(二) 小泉丹 日本科学史私考 二四頁 岩波書店(一九四三)

(三) 岡西為人 中国本草の渡来とその影響 明治前日本薬学史

第二卷 七六～八一頁 日本学術振興会(一九五八)

(四) 上掲文献(一)では紅葉山文庫旧蔵本が「今国立博物館に保存するか」と疑うが、当本は同館および宮内庁書陵部等にも現存しない。

(五) 森立之旧蔵影写本下冊末葉の自筆識語に、「寛政年間劉桂山先生鏤槧行之。綴学之士威被其沢。然已非景刻。時有譌謬。無遺憾矣」という。また上掲文献(一)によれば、小島尚真も「此書寛政校刻之際。間有誤脱文字」と小島宝素の自筆書入れ本上に記している。

(六) 真柳誠『本草和名』所引の古医学文献 日本医史学雑誌 三三卷一号 二五～二七頁(一九八七)

〔カ〕

(1) 郭璞

2—22a

(2) 葛氏方

1—40a

(3) 華佗方

1—24b

(4) 鑑真方

1—49a

(5) 漢武内伝

2—28 a

[キ]

(6) 善婆方

1—17 a, 1—27 a, 2—3 a

[ケ]

(7) 支感伝屍方

2—2 a

(8) 兼名苑 (苑)

1—1 b, 1—2 b, 1—3 a, 1—3 b, 1—3 b,
 1—4 a, 1—4 b, 1—6 a, 1—6 a, 1—6 b,
 1—7 a, 1—7 b, 1—8 a, 1—9 a, 1—9 b,
 1—10 a, 1—10 a, 1—10 b, 1—11 a,
 1—11 a, 1—11 b, 1—12 b, 1—13 a, 1—13 b,
 1—14 a, 1—14 a, 1—14 b, 1—15 a, 1—16 a,
 1—16 b, 1—17 a, 1—17 a, 1—17 b, 1—17 b,
 1—18 b, 1—19 a, 1—19 a, 1—19 b, 1—21 a,
 1—21 b, 1—22 a, 1—23 a, 1—23 b, 1—24 b,
 1—25 a, 1—25 a, 1—26 a, 1—26 b, 1—27 b,
 1—27 b, 1—28 b, 1—28 b, 1—29 a, 1—29 a,
 1—29 b, 1—30 a, 1—30 b, 1—30 b, 1—31 a,
 1—32 a, 1—33 b, 1—33 b, 1—33 b, 1—34 a,
 1—34 a, 1—34 a, 1—34 b, 1—35 a, 1—36 a,
 1—37 b, 1—38 b, 1—39 a, 1—40 a, 1—42 a,
 1—43 a, 1—43 a, 1—43 b, 1—44 b, 1—45 a,

1—45 a, 1—45 b, 1—47 a, 1—47 a, 1—47 b,
 1—47 b, 1—47 b, 1—48 a, 1—48 a, 1—48 a,
 1—48 b, 1—48 b, 1—49 a, 1—49 a, 1—49 a,
 1—49 b, 1—50 a, 1—50 b, 1—50 b, 1—50 b,
 1—51 a, 1—51 b, 1—51 b, 1—52 a, 1—52 b,
 1—52 b, 1—53 b, 1—54 a, 1—54 a, 2—3 a,
 2—3 a, 2—3 b, 2—3 b, 2—4 b, 2—4 b,
 2—6 b, 2—6 b, 2—7 a, 2—7 a, 2—7 b,
 2—7 b, 2—7 b, 2—8 a, 2—8 a, 2—8 b,
 2—8 b, 2—9 a, 2—9 a, 2—9 a, 2—9 b,
 2—9 b, 2—9 b, 2—9 b, 2—9 b, 2—10 a,
 2—10 a, 2—10 a, 2—10 b, 2—10 b, 2—10 b,
 2—11 a, 2—11 b, 2—12 a, 2—12 a, 2—12 b,
 2—12 b, 2—12 b, 2—13 b, 2—14 a, 2—14 a,
 2—14 a, 2—14 b, 2—14 b, 2—15 a, 2—15 a,
 2—15 b, 2—15 b, 2—16 a, 2—16 a, 2—16 a,
 2—16 b, 2—16 b, 2—16 b, 2—17 a, 2—17 b,
 2—17 b, 2—17 b, 2—17 b, 2—18 a, 2—18 a,
 2—18 a, 2—18 b, 2—18 b, 2—19 a, 2—19 b,
 2—19 b, 2—19 b, 2—20 a, 2—20 a, 2—20 b,
 2—20 b, 2—21 a, 2—21 b, 2—22 a, 2—22 a,
 2—22 b, 2—23 a, 2—24 a, 2—24 a, 2—24 b,
 2—24 b, 2—25 b, 2—25 b, 2—26 a, 2—26 a,
 2—26 a, 2—26 b, 2—26 b, 2—27 a, 2—27 a,

2-27 b, 2-27 b, 2-27 b, 2-28 a, 2-28 a,
2-28 b, 2-28 b, 2-28 b, 2-28 b, 2-29 a,
2-30 a, 2-30 b, 2-30 b, 2-30 b, 2-30 b,
2-31 a, 2-31 a, 2-31 a, 2-31 b, 2-32 a,
2-32 a, 2-33 a, 2-33 a, 2-33 b, 2-34 a,
2-34 a, 2-34 a, 2-34 b, 2-34 b, 2-34 b,
2-34 b, 2-35 a, 2-36 a, 2-36 b, 2-45 b,
2-46 b, 2-47 b

兼名蒙^メ

2-2 b

兼名兼菟

2-27 a

兼名

2-17 a

魚名苑^イ

2-32 b

(兼名苑^イ)注

1-51 b

[h]

(6)広雅

1-13 a, 1-30 b

(10)広志

2-27 b

(11)広利方

1-32 a

(12)五金粉藥訣

1-8 a, 1-35 a, 2-7 a, 2-12 a, 2-33 a

(13)古今注

1-19 a, 1-30 a, 2-3 b, 2-4 a, 2-6 b,
2-7 a, 2-8 b, 2-10 a, 2-10 a, 2-11 b,
2-13 b, 2-13 b, 2-13 b, 2-14 a, 2-14 b,
2-15 a, 2-16 a, 2-16 a, 2-16 b, 2-18 a,
2-18 b, 2-19 b, 2-20 a, 2-20 a, 2-25 b,
2-35 b

(14)吳錄

1-8 a

[+]

(15)崔禹錫食經

1-9 a

崔禹食經

1-51 a

崔禹

1-28 a, 1-33 a, 1-33 b, 1-33 b, 1-34 a,
1-35 a, 1-51 a, 1-51 a, 1-51 a, 1-51 a,
1-51 b, 1-53 a, 2-1 b, 2-5 b, 2-6 a,
2-6 a, 2-7 a, 2-8 a, 2-8 b, 2-8 b,
2-8 b, 2-9 a, 2-10 b, 2-11 a, 2-11 a,
2-11 a, 2-11 a, 2-11 a, 2-11 b,

2-11b, 2-12a, 2-12b, 2-12b, 2-13a,
 2-13b, 2-13b, 2-14a, 2-14a, 2-16a,
 2-16a, 2-16b, 2-21a, 2-21a, 2-21a,
 2-21b, 2-21b, 2-21b, 2-21b, 2-21b,
 2-21b, 2-22a, 2-22a, 2-22a, 2-22a,
 2-22b, 2-22b, 2-22b, 2-22b, 2-23a,
 2-23a, 2-23a, 2-23a, 2-23b, 2-23b,
 2-23b, 2-23b, 2-23b, 2-24a, 2-24a,
 2-24a, 2-24a, 2-24a, 2-24a, 2-25a,
 2-25b, 2-26b, 2-26b, 2-27b, 2-27b,
 2-28b, 2-28b, 2-28b, 2-29a, 2-29a,
 2-29a, 2-29b, 2-29b, 2-29b, 2-29b,
 2-29b, 2-30a, 2-30a, 2-30b, 2-31b,
 2-31b, 2-31b, 2-32b, 2-32b, 2-33a,
 2-34a, 2-34a, 2-34b, 2-35a, 2-35a,
 2-35a, 2-35a, 2-35b, 2-35b, 2-35b,
 2-35b, 2-35b, 2-36a, 2-36a, 2-36a,
 2-36a, 2-36a, 2-36a, 2-36a, 2-37a,
 2-37b, 2-37b, 2-38a, 2-38b, 2-38b,
 2-39a, 2-39a, 2-39a, 2-39b, 2-39b,
 2-39b, 2-39b, 2-39b, 2-40a, 2-40a,
 2-40a, 2-40a

⑩ 雜要訣

1-4b, 1-5a, 1-5b, 1-6a, 1-6a,

1-6b, 1-6b, 1-7a, 1-7a, 1-8a,
 1-11b, 1-12a, 1-13a, 1-13a, 1-13b,
 1-14a, 1-14b, 1-15a, 1-15b, 1-16a,
 1-16a, 1-16b, 1-18b, 1-18b, 1-18b,
 1-19a, 1-19a, 1-20a, 1-20b, 1-21b,
 1-21b, 1-22b, 1-23a, 1-24b, 1-25a,
 1-25b, 1-26b, 1-27a, 1-28a, 1-29a,
 1-29a, 1-29a, 1-29b, 1-31a, 1-32b,
 1-32b, 1-33a, 1-33b, 1-33b, 1-37a,
 1-37a, 1-37b, 1-38b, 1-38b, 1-39a,
 1-39a, 1-40a, 1-40a, 1-40b, 1-41a,
 1-42a, 1-42b, 1-43a, 1-45a, 1-45b,
 1-48a, 1-48a, 1-49b, 1-52a, 1-53a,
 1-53a, 1-53b, 1-54a, 1-54a, 2-1a,
 2-6a, 2-7a, 2-20b, 2-27b, 2-31a,
 2-32b

雜要交

1-32a

雜要

1-51b

⑪ 雜錄方

1-34a

⑫ 雜方

1-6b

①卅束方

2—41 a

(副纂論 → ⑤那緊論)

〔レ〕

②〇爾雅

1—29 b, 1—33 b, 1—33 b, 1—42 b, 1—43 a,

1—53 b, 1—54 a

爾邪^レ

1—38 a

爾雅注

1—28 b, 1—53 b

②①七卷食經

1—9 a, 1—34 b, 1—50 b, 1—54 a, 2—10 b,

2—13 b, 2—16 b, 2—21 a, 2—21 a, 2—21 b,

2—22 b, 2—22 b, 2—22 b, 2—23 a, 2—23 a,

2—23 a, 2—23 b, 2—23 b, 2—27 a, 2—28 b,

2—29 a, 2—29 a, 2—29 a, 2—29 a, 2—29 a,

2—29 a, 2—29 b, 2—29 b, 2—29 b, 2—30 b,

2—31 b, 2—32 a, 2—33 a, 2—35 a, 2—35 a,

2—35 b, 2—35 b, 2—35 b, 2—36 a, 2—36 b,

2—39 b

七養食經^レ

2—9 b

②②積薬性

1—1 b, 1—3 a, 1—4 a, 1—4 a, 1—5 a,

1—5 a, 1—6 a, 1—6 b, 1—7 a, 1—7 a,

1—8 b, 1—12 a, 1—12 a, 1—12 b, 1—13 b,

1—14 a, 1—14 a, 1—15 a, 1—15 b, 1—15 b,

1—16 b, 1—16 b, 1—18 a, 1—18 b, 1—19 a,

1—19 b, 1—20 a, 1—20 a, 1—20 b, 1—21 a,

1—21 b, 1—21 b, 1—22 a, 1—22 b, 1—22 b,

1—23 b, 1—24 a, 1—24 a, 1—24 b, 1—24 b,

1—25 a, 1—25 a, 1—26 a, 1—26 a, 1—26 b,

1—26 b, 1—27 a, 1—27 a, 1—27 a, 1—27 b,

1—27 b, 1—28 a, 1—29 a, 1—30 b, 1—31 a,

1—31 a, 1—31 a, 1—35 b, 1—35 b, 1—36 a,

1—36 a, 1—36 b, 1—36 b, 1—37 a, 1—37 a,

1—37 b, 1—38 a, 1—38 a, 1—38 a, 1—38 b,

1—39 a, 1—39 a, 1—39 b, 1—39 b, 1—39 b,

1—40 a, 1—40 a, 1—40 b, 1—41 a, 1—41 b,

1—42 a, 1—45 a, 1—45 b, 1—46 a, 1—46 a,

1—48 b, 1—49 a, 1—49 b, 1—51 a, 1—51 b,

1—52 b, 1—53 a, 2—1 a, 2—12 a, 2—14 b,

2—18 b, 2—19 b, 2—21 a, 2—26 b, 2—34 a,

2—44 b

精薬性^レ

1—31 b

積薬

1—8 b, 1—13 a, 1—17 b, 1—21 a, 1—22 b,
1—24 a, 1—28 b, 1—30 b, 1—32 b, 1—33 a,
1—36 a, 1—38 b, 1—39 a, 1—40 a, 1—40 a,
1—41 a, 1—41 b, 1—42 a, 1—42 a, 1—48 b,
1—53 a

㉓ 蔣孝苑注

1—50 a

㉔ 徐恭論

1—54 a

㉕ 食經

1—17 a, 2—1 b

㉖ 小品方

1—2 a, 1—10 a, 1—14 a, 1—15 b, 1—20 a,
1—29 b, 1—32 a, 1—33 b, 2—17 b, 2—25 a,
2—48 a

㉗ 神記

2—22 a

㉘ 新撰食經

2—48 a

㉙ 神仙服餌方

1—2 a, 1—3 a, 1—12 a, 1—12 b, 1—13 a,
1—13 a, 1—14 a, 1—14 b, 1—15 a, 1—18 a,
1—18 b, 1—20 b, 1—23 a, 1—47 a, 1—48 a,
1—48 a, 1—49 a, 1—50 b, 1—52 a, 1—52 b,

㉚ 神農食經

2—1 b, 2—11 b, 2—12 a, 2—18 b, 2—26 a,
2—28 a, 2—30 a, 2—32 a, 2—37 a

㉛ 新方

2—5 b, 2—36 b

㉜ 新錄方

1—2 a

㉝ 甄立言青囊

1—42 b
2—34 a

㉞ 甄立言

2—34 a

㉟ 仁謂音義

1—52 b
1—3 b, 1—52 a, 1—53 a, 2—3 b, 2—5 b,
2—6 a, 2—17 b, 2—33 b, 2—45 b

仁謂義

2—14 a

仁謂

1—3 a, 1—3 a, 1—8 a, 1—9 a, 1—9 b,
1—9 b, 1—10 b, 1—10 b, 1—11 b, 1—11 b,
1—12 a, 1—12 a, 1—13 a, 1—13 a, 1—13 b,
1—13 b, 1—14 a, 1—14 b, 1—14 b, 1—15 a,
1—16 a, 1—16 b, 1—16 b, 1—16 b, 1—17 a,
1—17 a, 1—18 a, 1—18 a, 1—18 b, 1—19 a,

1-19 a, 1-19 a, 1-19 a, 1-19 b, 1-20 b,
1-20 b, 1-20 b, 1-22 a, 1-22 a, 1-22 b,
1-22 b, 1-23 a, 1-23 a, 1-24 b, 1-24 b,
1-25 a, 1-25 b, 1-25 b, 1-25 b, 1-25 b,
1-26 a, 1-26 a, 1-26 a, 1-26 a, 1-27 a,
1-28 a, 1-28 a, 1-28 a, 1-28 a, 1-28 a,
1-28 a, 1-28 a, 1-28 b, 1-29 a, 1-29 b,
1-29 b, 1-31 a, 1-32 b, 1-34 a, 1-34 a,
1-34 b, 1-34 b, 1-34 b, 1-34 b, 1-34 b,
1-35 a, 1-35 b, 1-36 a, 1-36 b, 1-36 b,
1-36 b, 1-37 a, 1-37 a, 1-37 b, 1-37 b,
1-38 b, 1-38 b, 1-38 b, 1-38 b, 1-40 a,
1-40 b, 1-40 b, 1-41 a, 1-41 a, 1-41 a,
1-41 a, 1-41 b, 1-41 b, 1-42 a, 1-42 b,
1-42 b, 1-43 a, 1-43 a, 1-43 b, 1-44 b,
1-45 a, 1-45 b, 1-45 b, 1-46 a, 1-46 b,
1-47 a, 1-48 b, 1-50 a, 1-50 a, 1-51 a,
1-51 a, 1-51 a, 1-52 a, 1-52 a, 1-52 a,
1-52 a, 1-53 a, 1-53 a, 1-53 a, 1-53 b,
1-53 b, 1-53 b, 2-1 b, 2-1 b, 2-1 b,
2-2 b, 2-2 b, 2-3 a, 2-3 a, 2-4 b,
2-5 a, 2-6 a, 2-6 b, 2-6 b, 2-6 b,
2-6 b, 2-7 a, 2-7 a, 2-8 a, 2-8 a,
2-8 a, 2-8 b, 2-8 b, 2-8 b, 2-9 a,

2-9 b, 2-10 b, 2-12 a, 2-12 a, 2-12 b,
2-13 a, 2-13 b, 2-13 b, 2-14 a, 2-14 a,
2-14 a, 2-14 a, 2-14 a, 2-14 a, 2-14 a,
2-14 a, 2-14 b, 2-14 b, 2-15 a, 2-15 a,
2-15 b, 2-15 b, 2-15 b, 2-15 b, 2-15 b,
2-15 b, 2-15 b, 2-15 b, 2-15 b, 2-16 a,
2-16 a, 2-16 a, 2-17 a, 2-17 a, 2-17 a,
2-17 b, 2-17 b, 2-17 b, 2-18 a, 2-18 a,
2-18 a, 2-18 a, 2-18 a, 2-18 a, 2-18 b,
2-18 b, 2-19 a, 2-19 a, 2-19 b, 2-19 b,
2-20 a, 2-20 a, 2-20 b, 2-20 b, 2-20 b,
2-20 b, 2-20 b, 2-24 b, 2-24 b, 2-24 b,
2-24 b, 2-25 a, 2-25 b, 2-25 b, 2-26 a,
2-26 a, 2-26 b, 2-26 b, 2-27 a, 2-27 b,
2-27 b, 2-28 a, 2-28 b, 2-31 a, 2-31 b,
2-31 b, 2-32 a, 2-32 a, 2-32 b, 2-32 b,
2-32 b, 2-33 b, 2-33 b, 2-33 b, 2-34 a,
2-34 a, 2-34 a, 2-34 a, 2-34 b, 2-34 b,
2-34 b, 2-35 a, 2-37 a, 2-37 b, 2-37 b,
2-38 a, 2-39 a, 2-41 b, 2-42 a, 2-43 b,
2-43 b, 2-44 a, 2-44 a, 2-44 a, 2-45 a,
2-45 a, 2-45 a, 2-45 a

11

2-42 b

〔七〕

⑧千金方

1—17a, 2—33a

⑨膳夫經

2—16b

⑩仙方

1—5a

〔八〕

⑪蘇敬注

1—2a, 1—2b, 1—2b, 1—2b, 1—3b,
 1—4b, 1—4b, 1—5b, 1—5b, 1—6a,
 1—8a, 1—8a, 1—8b, 1—9a, 1—9b,
 1—10a, 1—11b, 1—15a, 1—16a, 1—16a,
 1—16a, 1—16b, 1—18a, 1—18a, 1—18a,
 1—18b, 1—19a, 1—19a, 1—19b, 1—19b,
 1—19b, 1—20a, 1—20a, 1—20b, 1—20b,
 1—20b, 1—21a, 1—21a, 1—22a, 1—22a,
 1—22b, 1—22b, 1—22b, 1—23b, 1—23b,
 1—23b, 1—23b, 1—23b, 1—24a, 1—24a,
 1—24b, 1—24b, 1—25a, 1—25b, 1—25b,
 1—27a, 1—27a, 1—27b, 1—28a, 1—28b,
 1—28b, 1—29a, 1—29a, 1—30a, 1—30b,
 1—31a, 1—31a, 1—31b, 1—31b, 1—32a,
 1—32b, 1—32b, 1—32b, 1—32b, 1—33a,

1—33a, 1—33b, 1—34a, 1—34b, 1—34b,
 1—34b, 1—37b, 1—37b, 1—38b, 1—39b,
 1—40a, 1—40b, 1—41a, 1—41a, 1—41b,
 1—41b, 1—41b, 1—41b, 1—42a, 1—42a,
 1—42b, 1—42b, 1—42b, 1—43a, 1—43a,
 1—43a, 1—44a, 1—44a, 1—44b, 1—44b,
 1—45a, 1—45a, 1—45b, 1—45b, 1—46a,
 1—46a, 1—46b, 1—46b, 1—46b, 1—47b,
 1—47b, 1—47b, 1—47b, 1—48b, 1—49b,
 1—50a, 1—50a, 1—50b, 1—50b, 1—52a,
 1—52a, 1—52b, 1—53a, 1—53a, 1—53b,
 1—54a, 1—54a, 1—54a, 1—54b, 1—54b,
 2—1a, 2—1b, 2—2a, 2—2a, 2—2a,
 2—2a, 2—2b, 2—3a, 2—4a, 2—4a,
 2—4b, 2—5a, 2—5a, 2—5a, 2—6a,
 2—8a, 2—9b, 2—11b, 2—11b, 2—11b,
 2—13a, 2—13b, 2—14a, 2—14a, 2—14b,
 2—14b, 2—15a, 2—15b, 2—16b, 2—19a,
 2—24b, 2—24b, 2—26b, 2—27a, 2—27b,
 2—27b, 2—30a, 2—30a, 2—30a, 2—31b,
 2—31b, 2—31b, 2—32a, 2—32a, 2—32a,
 2—32b, 2—33a, 2—33b, 2—34a, 2—34b,
 2—34b, 2—34b, 2—35a, 2—37a, 2—37b,
 2—37b, 2—38a, 2—39a, 2—39b, 2—44b,

2—44 b, 2—45 b

蘇注

1—35 b

蘇敬

1—9 b, 1—10 b, 1—10 b, 1—51 a, 2—3 b,

2—31 a, 2—32 a

(蘇)敬

2—31 b

蘇敬音

1—23 b

(40) 莊子

1—51 a

(41) 疏文

1—8 a, 1—28 a, 1—33 b, 1—39 b, 1—42 b,

1—45 b, 1—51 a, 1—52 a, 2—13 b, 2—18 a,

2—25 a, 2—26 a, 2—37 a, 2—37 b, 2—45 a

疏

1—9 b, 1—38 a, 1—49 a, 1—50 b, 2—45 a

(疏)文

2—31 a

[夕]

(42) 太清經

1—2 a, 1—3 a, 1—4 a, 1—5 b, 1—31 b,

1—46 a, 1—46 a, 1—47 a, 1—47 a, 1—47 b,

(43) 太清經

1—48 a, 1—48 b, 1—50 a, 1—50 a, 1—50 b,

1—9 b, 1—9 b, 1—11 a, 1—11 b, 1—11 b,

1—13 a, 1—13 a, 1—13 b, 1—14 b, 1—14 b,

1—15 b, 1—17 a, 1—18 b, 1—23 a, 1—27 b,

1—29 b, 1—35 a, 1—37 a, 1—38 a, 1—47 a,

1—48 b, 1—49 a, 1—51 a, 1—53 b, 1—54 a,

1—54 a, 2—8 a, 2—11 b, 2—14 b, 2—25 b,

2—25 b, 2—26 a, 2—31 a, 2—33 a, 2—36 b,

2—36 b, 2—37 a

(44) 丹口訣

1—2 a, 1—3 b, 1—4 a, 1—4 b, 1—5 a,

1—5 b, 1—6 a, 1—6 b, 1—6 b, 1—7 a,

1—9 a, 1—9 b, 1—10 a, 1—17 b, 1—46 b,

1—47 a, 1—49 a, 2—5 a, 2—7 b

(45) 丹秘口訣

1—2 a

(46) 丹藥口訣

1—49 a

(47) 丹藥訣

1—2 a

(48) 丹家

2—39 b

(49) 丹方

[4]

60 洞真丹經

1—2 b

61 唐韻

2—26 a

62 陶景注

1—1 b, 1—1 b, 1—1 b, 1—2 a, 1—2 b,
 1—2 b, 1—3 a, 1—3 b, 1—3 b, 1—4 a,
 1—4 a, 1—5 a, 1—5 a, 1—5 a, 1—5 a,
 1—5 b, 1—5 b, 1—6 a, 1—6 a, 1—6 a,
 1—6 b, 1—6 b, 1—7 b, 1—7 b, 1—8 b,
 1—9 a, 1—9 a, 1—9 b, 1—9 b, 1—9 b,
 1—10 a, 1—10 a, 1—10 a, 1—10 a, 1—10 b,
 1—10 b, 1—10 b, 1—11 b, 1—11 b, 1—12 a,
 1—12 a, 1—13 a, 1—14 b, 1—15 a, 1—15 b,
 1—16 a, 1—16 a, 1—16 a, 1—16 b, 1—17 b,
 1—17 b, 1—18 a, 1—18 b, 1—20 a, 1—20 a,
 1—20 b, 1—20 b, 1—21 a, 1—21 a, 1—21 a,
 1—21 a, 1—21 a, 1—21 b, 1—21 b, 1—22 a,
 1—22 b, 1—23 a, 1—23 a, 1—23 a, 1—23 a,
 1—23 b, 1—24 a, 1—26 a, 1—26 b, 1—26 b,
 1—27 a, 1—27 a, 1—27 b, 1—28 a, 1—28 a,
 1—28 a, 1—28 b, 1—28 b, 1—29 a, 1—29 a,

1—29 b, 1—29 b, 1—30 a, 1—30 a, 1—31 a,
 1—31 b, 1—31 b, 1—32 a, 1—32 a, 1—32 b,
 1—33 a, 1—34 a, 1—35 b, 1—36 a, 1—36 b,
 1—37 a, 1—37 b, 1—37 b, 1—37 b, 1—38 a,
 1—38 a, 1—38 b, 1—38 b, 1—39 a, 1—39 b,
 1—40 a, 1—40 b, 1—40 b, 1—41 a, 1—41 b,
 1—41 b, 1—43 b, 1—43 b, 1—43 b, 1—43 b,
 1—43 b, 1—44 a, 1—44 a, 1—46 a, 1—47 b,
 1—48 a, 1—48 a, 1—48 a, 1—48 b, 1—48 b,
 1—49 a, 1—49 b, 1—49 b, 1—50 a, 1—50 a,
 1—50 b, 1—51 a, 1—51 a, 1—51 a, 1—51 b,
 1—52 a, 1—52 a, 1—52 b, 1—52 b, 1—54 a,
 2—1 a, 2—1 b, 2—1 b, 2—1 b, 2—2 b,
 2—3 a, 2—3 b, 2—5 a, 2—5 a, 2—5 b,
 2—5 b, 2—6 a, 2—6 a, 2—6 b, 2—6 b,
 2—7 a, 2—7 a, 2—7 a, 2—7 b, 2—8 a,
 2—8 a, 2—8 a, 2—8 a, 2—8 a, 2—8 b,
 2—9 a, 2—9 b, 2—10 a, 2—10 b, 2—11 b,
 2—11 b, 2—12 a, 2—12 a, 2—12 b, 2—13 a,
 2—13 b, 2—13 b, 2—14 a, 2—14 a, 2—14 a,
 2—14 a, 2—14 b, 2—15 a, 2—15 a, 2—15 a,
 2—15 a, 2—15 b, 2—15 b, 2—16 a, 2—16 a,
 2—16 a, 2—17 a, 2—17 a, 2—17 a, 2—17 b,
 2—18 a, 2—18 a, 2—19 a, 2—19 a, 2—19 a,

2—19 b, 2—20 b, 2—20 b, 2—24 b, 2—25 a,
2—25 b, 2—25 b, 2—26 a, 2—26 b, 2—26 b,
2—27 a, 2—27 a, 2—27 b, 2—28 a, 2—28 a,
2—28 a, 2—30 a, 2—30 a, 2—30 b, 2—31 a,
2—31 a, 2—31 a, 2—31 b, 2—32 a, 2—32 b,
2—33 a, 2—34 a, 2—34 b, 2—34 b, 2—35 a,
2—36 b, 2—37 a, 2—37 b, 2—38 a, 2—38 a,
2—38 b, 2—39 a, 2—39 b, 2—40 b, 2—40 b,
2—41 a, 2—41 b, 2—42 a, 2—43 a, 2—43 a,
2—44 b, 2—44 b, 2—45 a, 2—45 a, 2—45 b,
2—45 b

陶注

2—6 a, 2—11 b

陶景

2—8 b, 2—31 b, 2—37 a

陶

1—16 b

(陶) 隱居本草注

1—22 b

(陶) 隱居本草

1—12 a, 1—32 b

63 陶隱居術

1—47 b

64 (陶) 隱居方

1—30 a

[十]

65 那繁論

1—46 b, 2—4 a

(刪) 繁論

1—30 a

[六]

66 馬琬食經

2—29 b

馬琬

1—53 a, 2—7 b

67 博物志

2—29 a, 2—46 b

68 波羅門方

2—35 a

69 范注方

1—1 b, 1—2 a, 1—2 b, 1—2 b, 1—3 a,
1—3 b, 1—4 b, 1—6 a, 1—9 a, 1—10 a,
1—13 b, 1—14 b, 1—15 a, 1—15 a, 1—17 b,
1—18 a, 1—18 b, 1—20 a, 1—22 a, 1—26 b,
1—31 a, 1—32 a, 1—36 a, 1—36 b, 1—41 b,
1—42 b, 1—42 b, 1—44 b, 1—47 b, 1—48 b,
1—49 a, 2—21 a, 2—34 a

[7]
60) 公經 2—5 b

[8]

61) 別錄

2—47 b

[9]

62) 抱朴子

1—11 b, 1—12 a, 1—12 b, 1—50 b, 2—17 b

63) 墨子五行記

1—3 a, 2—5 a, 2—6 b, 2—10 a, 2—11 b,

2—20 a, 2—28 a

墨

2—3 b

墨子五行記

2—12 a, 2—13 b

64) 本經

1—23 a, 1—27 b

65) 本草

1—5 b, 2—46 b

66) 本草拾遺

1—17 a, 1—44 a, 1—52 b

(本草) 拾遺

1—12 b, 1—13 b, 1—18 a, 1—21 b, 1—24 a,

67) 本草稽疑

2—47 b

(本草) 稽疑

1—2 b, 1—7 b, 1—7 b, 1—8 b, 1—15 a,

1—17 a, 1—18 a, 1—18 b, 1—19 b, 1—27 a,

1—30 a, 1—30 b, 1—31 b, 1—33 a, 1—41 b,

1—44 b, 1—44 b, 1—47 b, 1—52 a, 1—52 b,

2—1 a, 2—46 b

[10]

68) 五詠食經

2—28 a, 2—30 a, 2—30 b

五詠

2—29 a, 2—29 a, 2—35 a

69) 文選

1—13 b

[11]

70) 素訣

1—2 b, 1—2 b, 1—3 b, 1—3 b, 1—3 b,

ㄇ

1—4 a, 1—5 a, 1—5 b, 1—6 a, 1—6 a,
 1—6 b, 1—6 b, 1—7 a, 1—7 b, 1—9 a,
 1—9 b, 1—9 b, 1—10 b, 1—10 b, 1—33 a,
 2—5 a, 2—5 b, 2—6 a, 2—7 a, 2—7 a,
 2—14 b

1—18 b, 1—20 a

[m]

ㄇ 楊玄操音義

1—2 b, 1—11 b, 1—30 b, 1—39 a, 2—2 a,
 2—14 a, 2—33 b

楊玄操

1—3 a, 1—4 b, 1—6 a, 1—9 b, 1—12 a,
 1—12 b, 1—13 b, 1—13 b, 1—14 b, 1—16 b,
 1—17 a, 1—17 a, 1—18 b, 1—19 a, 1—19 a,
 1—20 b, 1—21 b, 1—21 b, 1—22 a, 1—22 a,
 1—22 b, 1—22 b, 1—23 b, 1—24 b, 1—25 a,
 1—25 b, 1—25 b, 1—26 a, 1—26 b, 1—27 a,
 1—27 b, 1—28 a, 1—28 b, 1—29 a, 1—29 a,
 1—29 b, 1—29 b, 1—30 b, 1—30 b, 1—32 a,
 1—32 b, 1—32 b, 1—32 b, 1—33 a, 1—33 a,
 1—33 b, 1—34 a, 1—35 b, 1—35 b, 1—36 a,
 1—37 a, 1—37 a, 1—38 a, 1—38 a, 1—38 a,
 1—39 a, 1—39 b, 1—39 b, 1—40 a, 1—40 a,

1—40 a, 1—40 b, 1—40 b, 1—41 a, 1—41 a,
 1—41 b, 1—41 b, 1—42 a, 1—42 a, 1—42 b,
 1—42 b, 1—43 a, 1—43 a, 1—43 a, 1—48 b,
 1—49 a, 1—49 b, 1—49 b, 1—49 b, 1—50 a,
 1—51 a, 1—51 b, 1—52 a, 1—52 b, 1—53 a,
 1—53 b, 1—54 a, 1—54 a, 2—1 b, 2—1 b,
 2—1 b, 2—2 a, 2—2 a, 2—2 a, 2—2 a,
 2—2 a, 2—2 b, 2—3 a, 2—3 a, 2—4 a,
 2—5 a, 2—5 a, 2—5 a, 2—5 a, 2—6 a,
 2—6 a, 2—6 b, 2—6 b, 2—7 b, 2—7 b,
 2—7 b, 2—8 a, 2—8 b, 2—9 b, 2—9 b,
 2—10 a, 2—10 b, 2—10 b, 2—11 b, 2—13 b,
 2—13 b, 2—14 a, 2—14 b, 2—15 b, 2—17 a,
 2—17 b, 2—17 b, 2—18 a, 2—19 a, 2—19 b,
 2—20 a, 2—20 a, 2—20 a, 2—24 b, 2—24 b,
 2—24 b, 2—25 b, 2—25 b, 2—26 a, 2—26 b,
 2—27 a, 2—27 a, 2—27 a, 2—28 b, 2—28 b,
 2—31 a, 2—32 a, 2—32 b, 2—32 b, 2—33 a,
 2—33 b, 2—33 b, 2—33 b, 2—34 a, 2—34 b,
 2—35 a, 2—36 b, 2—36 b, 2—37 a, 2—37 a,
 2—38 b, 2—39 a, 2—39 a, 2—39 a, 2—39 b,
 2—39 b

楊玄操

1—40 a

楊文摻

2—15 b

楊文

2—19 a

楊

1—25 b, 1—31 b, 1—38 b

(楊文操)注

1—49 b

(73)養性要集

1—25 a, 1—25 b, 1—48 a, 1—51 a, 1—52 a,

2—1 b, 2—9 a, 2—16 b, 2—33 a, 2—34 a

[ラ]

(74)礼(記?)

2—3 b

(75)雷公採葉吏

2—48 b

[リ]

(76)龍門方

1—31 b

[ル]

(77)類也

2—33 a

[レ]

(78)練名方

1—5 a

[ハ]

(79)鹿角経

1—54 b

(80)録驗方

1—13 b, 1—17 b, 1—33 a, 1—47 b, 1—48 a,

1—50 a, 2—8 b

(追注) 西尾市立図書館岩瀬文庫に小島学古旧蔵の『本草和名』写本が所蔵されている。本索引を投稿後にこれに気付き、同本のマイクロフィルム焼付を取り寄せて精査した。その結果、同本には小島の蔵書印があるのみで識語等はなく、底本・写年などは不明であった。しかし森立之旧蔵本とは体式・内容が完全に同一であり、字体もごく僅かに相違するのみなので、同本は同じく紅葉山文庫蔵本の影写本であると知れた。ただし影写の程度はやや森立蔵本より劣るように思われる。

(北里研究所附属東洋医学総合研究所／医史文献研究室)

An Index of the Reference Documents in the "Honzo-Wamyō"

by Makoto MAYANAGI

The "Honzo-Wamyō", written by Sukehito FUKANE presumably in 918 A.D., the oldest extant materia medica in Japan, has been regarded as one of the most important documents for the study of history of materia medica and the Japanese language, even including dictionaries. One of the most important contributions of this book might be the compilation of materials selected from the vast number of foregoing medical documents in East Asia. The present author would like to point out the following two points to show how the "Honzo Wamyō" is very important from the viewpoint of medical history.

- 1) Most of original sources cited by FUKANE have been long since lost.
- 2) This book presents a good authority on such medical documents before the medieval era in China and their introduction into Japan.

For these reasons the "Honzo Wamyō" might be regarded as one of the few important documents by which we can trace out the more original form of its ancient sources. The indexing of reference documents is necessary for the analysis of such ancient documents.